

MATEMATIKA VA UNI O'QITISHNING DOLZARB VA ZAMONAVIY MASALARI: MEDIASAVODXONLIK VA AXBORAT MADANIYATINI INTEGRATSIYA QILISH.

Abdupattayev Xasanboy Abdurahmon o'g'li

Qo'qon davlat universiteti o'qituvchisi

Xatamjonova Solihabonu Xatamjon qizi

Qo'qon davlat universiteti talabasi

Annotatsiya: *Maqolada pedagogik jarayonni amalga oshirishda, ta'lim vositalarini ta'lim mazmunini boyitgan holda o'zgartirish, shuningdek bu jarayonda axborot texnologiyalarining o'rni va ahamiyati haqida bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *Matematika o'qitish, mediasavodxonlik, axborot madaniyati, raqamli ta'lim, axborot texnologiyalari, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, GeoGebra.*

Аннотация: *В статье рассматривается трансформация образовательных средств при реализации педагогического процесса, обогащение содержания образования, а также роль и значение информационных технологий в этом процессе.*

Ключевые слова: *Преподавание математики, медиаграмотность, информационная культура, цифровое образование, информационные технологии, информационно-коммуникационные технологии, GeoGebra.*

Abstract: *The article describes the use of innovative technologies in the implementation of the pedagogical process, the change of educational sites to enrich the educational content, as well as the role and importance of information technologies in this process.*

Key words: *Mathematics teaching, media literacy, information culture, digital education, information technologies, information and communication technologies, GeoGebra.*

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimining barcha bo'g'inlarida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish eng muhim vazifalardan biridir. Ayniqsa, matematika fanini o'qitishda media vositalaridan samarali foydalanish o'quvchilarning mavzuni chuqurroq o'zlashtirishi, mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvini kuchaytiradi. Matematika o'qitishning dolzarb masalalari qatoriga o'quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish, amaliy masalalarni hal etishda innovatsion yondashuvni qo'llash, o'qitish jarayoniga raqamli texnologiyalarni keng tatbiq etish hamda matematika fanini mediasavodxonlik va axborot madaniyati bilan uyg'unlashtirish kiradi.

Asosiy qism. Matematika fanini o'qitishdagi zamonaviy yondashuvlari. Hozirgi kunda an'anaviy usullar bilan cheklanib qolmasdan, interaktiv ta'lim, onlayn platformalar (Khan Academy, GeoGebra, Desmos, Coursera) va media vositalardan foydalanish matematika ta'limining asosiy yo'nalishiga aylanmoqda. Masalan, GeoGebra dasturi orqali funksiyalarni grafikda ko'rsatish, YouTube darslari orqali vizual misollarni tahlil qilish, yoki Telegram-botlar yordamida test mashg'ulotlarini avtomatik tekshirish mumkin.

Fanlararo Integratsiya (STEAM). Matematikani boshqa fanlar bilan bog'lash orqali uning ahamiyatini real namoyish etish. STEAM yondashuvi: Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics fanlarini birgalikda o'qitish. Bu o'quvchilarga matematikani san'at, fizika yoki muhandislik masalalarini yechishda vosita sifatida ko'rishga yordam beradi. Hayotiy Masalalar: Matematika darslarini kundalik turmush va mehnat faoliyatidagi amaliy masalalar bilan bog'lab o'qitish ("Nima uchun bu formula kerak?" degan savolga javob berish).

Mediasavodlik va axborot madaniyati fanining matematika ta'limidagi o'rni. Bu ikki tushuncha matematikani faqat hisob-kitob qilish fani emas, balki real dunyoni tushunish va unda muvaffaqiyatli harakat qilish vositasi sifatida qarashga yordam beradi. Mediasavodxonlik va axborot madaniyati matematika ta'limiga kiritilishi zamonaviy pedagogikaning ajralmas qismi hisoblanadi. Ular o'quvchilarni nafaqat matematik bilimlarga, balki aqlli, tanqidiy va mas'uliyatli fuqarolar bo'lishga tayyorlaydi. Mediashonoslik va axborot madaniyati fani — bu axborotni yaratish, tarqatish va tahlil qilishni o'rgatuvchi fan bo'lib, ta'limda u quyidagi yo'nalishlarda qo'llanmoqda:

1-jadval.

**Matematika darslarida media vositalaridan foydalanish
va ularning natijalari**

№	Media vositasi	Matematika darsidagi qo'llanishi	Natija
1	Video darslar (YouTube, EduOn, Coursera)	Mavzularni vizual tushuntirish	Tushunish osonlashadi
2	Grafik dasturlar (GeoGebra, Desmos)	Formulalarni jonlantirish	Qiziqish ortadi
3	Interaktiv testlar (Google Forms, Kahoot)	Nazorat va baholash	Faollik oshadi
4	Virtual sinflar (Zoom, Google Classroom)	Onlayn dars o'tkazish	Masofaviy ta'lim samaradorligi ortadi

Matematika fani ta'limining dolzarb masalari. Hozirgi davrda matematika o'qitish sohasida quyidagi muammolar dolzarbdir: o'quvchilar orasida matematikaga bo'lgan qiziqishning kamayishi, amaliyot bilan nazariyaning yetarli bog'lanmasligi, raqamli o'quv resurslaridan foydalanish madaniyatining pastligi, o'qituvchilarning media texnologiyalarni yetarli darajada bilmasligi. Ularni bartaraf etish uchun o'qituvchilar uchun media-pedagogika kurslarini joriy etish, interaktiv darsliklar va multimedia platformalar yaratish, o'quvchilarda media savodxonlikni shakllantirish, ta'lim jarayonini raqamlashtirish tavsiya etiladi.

Media vositalari orqali matematika o'qitishning afzalliklari. Dars jarayonida vizual materiallar (animatsiyalar, video, infografika) orqali murakkab mavzularni oson tushuntirish mumkin. O'quvchi faol ishtirokchi bo'ladi, ya'ni darsni tomosha qiluvchi emas, balki yaratishda qatnashuvchi bo'ladi. O'quv jarayoni shaxsga yo'naltirilgan shaklga o'tadi. Media vositalari orqali ijodiy fikrlash, muammoli vaziyatni tahlil qilish va axborotni tanqidiy baholash ko'nikmalari rivojlanadi.

Xulosa. Matematika ta'limini zamonaviy bosqichga olib chiqishda media texnologiyalarning roli beqiyosdir. Ular nafaqat o'quv jarayonini yengillashtiradi, balki o'quvchilarni raqamli dunyoda mustaqil fikrlovchi, mediasavodli shaxs sifatida shakllantiradi. Shunday ekan, bugungi o'qituvchilar matematika fanini o'qitishda innovatsion yondashuvlar va media vositalarni integratsiya qilish orqali ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov, I. A. *Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch*. Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Tursunov, R. va boshqalar. *Matematika o'qitish metodikasi*. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2022.

3. *Vygotskiy, L. S. Pedagogik psixologiya. Moskva: Pedagogika, 1982.*
4. *UNESCO. Media and Information Literacy Curriculum for Teachers. Paris, 2021.*
5. *G'ulomov, J. va Raxmatullayev, A. Raqamli pedagogika va media ta'lim. Toshkent, 2023.*